

GROTE TOELOOP BIJ DE WEGGEEFMARKT

You can choose

TEKST MARGIT WILLEMS • FOTOGRAFIE PIET HERMANS

Tot op de stoep van het buurtcentrum staan de spullen die mensen uit Oost belangeloos hebben aangeleverd. Nieuwe bewoners van het stadsdeel, waaronder Eritreeërs en Syriërs, kunnen er hun huis mee inrichten.

We wachten nog vijf minuten... Twee dagen na de kerst, 12.55 uur exact en een ijskoude wind scheert over de Van Eesterenlaan. Een vrijwilliger overziet de groep wachtenden tussen de verzameling op de stoep uitgestalde huisraad en verdwijnt weer in buurtcentrum De Eester. Binnen lopen allerlei schimmen nog altijd druk heen en weer. Een jongen draait wat rond tussen de spullen, maar blijft binnen een straal van twee meter van een paar afgedankte, moderne namaakrocostoelen. Die staan met hun sierlijke, kromme O-poten duidelijk op een nieuwe woonkamer te wachten. En de bekleding is nog goed. Twee minuten voor tijd gaat de deur van het slot. De weggeefmarkt is geopend, men luistert geduldig naar de instructies: 'Goed, mensen. De markt is nú geopend. Iedereen krijgt van ons twee Albert Heijnmandjes, die mag u vullen. Verstaat u mij? Spreekt u Engels? You can choose. En van wat hier buiten op de stoep staat mag u ook iets uitkiezen. Even zien... die meneer hier en u, dames, u stond als eersten voor de deur en dus mogen jullie als eersten naar binnen.' Opvallend bedeesd stapelt de jongen buiten alvast de twee rococo-stoelen op en trekt ze over de kale stoepstenen dicht naar zich toe. Hij kijkt op, onze blikken kruisen elkaar. In een flits steekt hij zijn duim op. Verderop wacht in de goot een knalroze bakfiets.

OVERWELDIGEND

Twee dagen eerder werd volop gehoor gegeven aan een buurtoproep: 'Spullen over? Weggeefmarkt! Eind december

trekken de nieuwe jonge bewoners in de LOhuizen [zie kader, red.]. Een groot deel daarvan zijn mensen uit Eritrea en Syrië die een vaste verblijfsvergunning hebben gekregen. Zij gaan hun nieuwe bestaan hier in het Oostelijk Havengebied opbouwen. Om hen te helpen met het inrichten van hun nieuwe huis, organiseren we een weggeefmarkt, waar overigens de hele buurt welkom is. Heb je huisraad over – keukenspullen, meubels, woonaccessoires – alle zaken waarmee je een huis kunt inrichten, dan kun je die tijdens de kerstvakantie bij De Eester doneren, voor onze weggeefmarkt. Alle bewoners van het Oostelijk Havengebied

en de Indische Buurt zijn welkom om tijdens de tweedaagse markt te komen kijken en spullen van hun gading mee te nemen.'

Het inbrengen van huisraad werd onverwacht een overweldigend succes. 'Wie had dat nou gedacht?' zegt een vrijwilliger. Een andere medewerker wijst. 'De opbrengst is zo groot dat lang niet alles in het wijkcentrum past, vandaar de uitstalling buiten de deur.' En dus gingen de schouders eronder. Overal wapperen kleefbriefjes aan, vooral aan de – met touw bijeengebonden – non-descripte houtstapels: daarop staat dan bijvoorbeeld *Boekenkast* of *Bureau*. De buurt-Albert

Heijn was zo vriendelijk om voor de gelegenheid een stapel winkelmandjes uit te lenen, '...maar die moeten allemaal terug, dus denk erom: die mag u niet meenemen...' Een halve minuut later stapt de eerste dame alweer, nog een beetje schichtig, naar buiten met een grote gevulde tas. De inhoud rinkelt, tussen de hengsels door steekt een glimmende pannendecksel naar buiten. En wat de inbreng betreft: ook groot meubilair was welkom. Bankstellen of bedden, een koelkast of wasmachine, daarvan konden tevoren foto's worden ingestuurd op de pagina BuurtBalie Oostelijk Haven Gebied onder het kopje 'iets plaatsen'. Vervoer

wordt door de buurtcoöperatie geregeld. Een van de vrijwilligers zit binnen en klapt een laptop open waarop deze gratis af te halen zaken kunnen worden bekeken en gereserveerd.

GLOEDNIEUW

Gisteren zijn aan de eerste bewoners van de LOhuizen de sleutels overhandigd, en vandaag is het gratis winkelen. Er is nu even een stop op de deur, anders zijn er te veel mensen binnen. Maar als de eerste ploeg weer zo'n beetje buiten staat ruiken we onze kans en schuiven mee De Eester in. Het eerste waar – eenmaal binnen – ons oog op valt zijn twee ge-

borduurd poesjes voor aan de muur, een handwerkje uit de jaren zeventig. Overal is aan gedacht. En wat we verder aantreffen is verbazend: hadden de bewoners van Oost dit echt allemaal over? En veel staat te glimmen, lijkt gloednieuw. Bovendien zijn de zaken zorgvuldig gerubriceerd: al het keukengerei staat bijeen, evenals het serviesgoed, de sierspullen, daartussen prijkt een doos bonbons, er zijn volop geluidsboxen en dito torens, er zijn magnetrons, videospelers, tv's en beeldschermen, potten en pannen en er wacht een grote ingelijste Jip en Janneke. En overal tussendoor schieten de gulle medewerkers van

De Eester bezoekers te hulp. Enorme stapels schoongewassen en keurig opgevouwen textiel, van beddengoed en gordijnen tot tafelkleden en handdoeken, worden op verzoek geduldig getoond, de aandacht wordt nog extra op de berg dekens gevestigd. 'Zoekt u iets bijzonders?' dringen de vrijwilligers aan. 'Kunnen we u misschien de weg wijzen?' Langzaam maakt de gelegenheid onder de bezoekers plaats voor een zenuwachtige, voorzichtige gretigheid. 'Zet u vooral uw naam erop, your name on it, we hebben stickers. En als u in de LOhuizen woont en iets groots of zwaars van hier kiest, dan komen we het aan het einde van

LOhuizen

Overall in Nederland staat kantoorruimte leeg en dat terwijl er duizenden jongeren en starters op zoek zijn naar woonruimte. De Stichting Socius Maatschappelijke Dienstverlening biedt de oplossing: leegstaande kantoren ombouwen naar huisvesting voor deze doelgroepen. Samen met woningcorporatie de Alliantie, de gemeente Amsterdam, Buurtcoöperatie Oostelijk Havengebied en buurtorganisatie BOOST ontwikkelde Socius een bijzonder, maatschappelijk betrokken woonproject, de LOhuizen. Ze staan sinds kort aan de Th.K. van Lohuizenlaan, bij de Cruquiusweg. Het woonproject bestaat uit 81 woningen (24 m²), studio's (14 m²) en appartementen voor twee personen (32 m²) waarin statushouders en Amsterdamse jongeren, studenten en starters tussen de 18 en 27 jaar oud kunnen samenleven. Het doel van dit project is om alle bewoners een goede thuisbasis te geven. De bedoeling is dat de bewoners van de LOhuizen actief en ondernemend zijn, dat ze als goede buur hun steentje aan het project bijdragen, maar ook moedigt het woonproject hen aan samen dingen te ondernemen als koken, filmavonden organiseren of spelletjes spelen. Verder is er alle ruimte voor het organiseren van activiteiten voor zowel medebewoners als voor de buurt, met als uiteindelijk ideaal dat er samen met de buurt een community wordt opgebouwd.

Info: socius-wonen.nl of lo-huizen.nl

de middag met de bakfiets bij u brengen...' Ook nog.

AFSCHUW

En toch raakt de sfeer wat bedrukt. 'Die meneer is niet leuk', sissen de vrijwilligers elkaar toe. Er loopt een man rond en die klopt niet. Zoals hij verzamelt, meteen het mooiste, of nee, 't duurste eruit pikt... en veiligstelt in zijn vlakbij geparkeerde glimmende auto... gadverdamme. Een handelaar. Een golf van afschuw overspoelt de vrijwilligers. 'Ik ga hem aanschieten', zegt iemand. 'Ja maar, je wéét het niet...' aarzelt een ander. Je mag het niet denken. Of hem beschuldigen, maar ja, 't zou niet de eerste keer zijn. Daar is hij weer, moet je hem zien sjouwen! Ja hoor, een stapel dure borden onder zijn arm en allerlei... 'U gaat wat u daar allemaal heeft toch niet verkopen hè?' Het vliegt eruit bij een van de medewerkers. De man doet nonchalant maar zijn stem klinkt geïrriteerd: 'Ik ben vader van een ongetrouwde, alleenstaande bijstandsmoeder', bitst hij terug en tilt nog een gloednieuwe schemerlamp op. Weer de mooiste. 'Nu is het genoeg, meneer. Niet méér. U bent klaar.' En dat geldt voor meer mensen. 'Meneer, u heeft drie hamers in uw mandje, kies er nou één uit en laat die andere twee voor iemand anders.' 'Oké', antwoordt de jon-

gen en knikt begripvol. Alles is perfect georganiseerd door het weggeefteam, er liggen stapels oude kranten klaar, er is een speciale inpakster, ze houdt de mensen tegen en wikkelt eerst hun glazen stuk voor stuk in een pagina. Maar niemand heeft zin om de bezoekers tussendoor op te voeren. Gelukkig hoeft dat nauwelijks. Wie met volle handen de deur uit stapt kijkt alleen maar blij en opgelucht. En stamelt: 'Bedankt.'

UITHEEMSE BAKSELS

In de verte komen twee jongeren aan, ze zeulen een prachtige bureaustoel met zich mee. Die zetten ze buiten tussen de andere spullen, met een gebaar van: 'Hier!' Maar het ontgaat de vrijwilligers, dus een bedankje blijft uit. Geeft niet, in ruil voor hun gulle gave gaan ze nog even binnen kijken. Daar gaat trouwens net een dienblad vol uitheemse baksels rond: 'Speciaal kersvers voor de markt gemaakt door de Dappere Dames uit de Indische Buurt.' Ook die stapels slinken weg in hoog tempo. 'Wil je dat hebben?' vraagt een kauwende vrijwilliger aan een meisje. Ze staart naar een sjoelbak en knikt verlegen. 'Dan moet je je naam er maar op zetten...' Even later bungelt er een A4'tje aan de bak met daarop in grote hanenpoten *NIE TE KOOP* geschreven.

VISSER

Onderweg van mijn ouders in Enschede terug naar Amsterdam passeer ik op de A1 voorbij Deventer de afslag Twello-Wilp. Hier buigt mijn vader regelmatig af naar de IJssel om te vissen. Of buigt... boog, want hij is geen jonge god meer, hij is een god van negentig, en gisteren zei hij dat hij onlangs voor het allerlaatst geweest was. Zijn onderstel is te fragiel geworden voor de gladde keien langs het water en als hij omvalt ligt hij daar, in het riet, niemand die hem ziet.

Het kan al jaren eigenlijk niet meer, toch bleef mijn vader gaan. In z'n eentje klooiën langs de waterkant, liefst in de motregen of in de stille mist. Een paar jaar geleden viel hij tijdens de jacht op snoekbaars met hengel en schepnet tussen de manskroeg en de oevervegetatie. Hij belandde op zijn zij en het duurde lang eer hij weer overeind was. Of dat niet vervelend was, vroeg ik, daar zo te liggen tussen de brandnetels en de lisdoden. Moet u horen wat mijn vader zei. Hij zei: 'Ik heb twintig minuten de microkosmos bij de wortels kunnen bewonderen. Wat daar zoal niet rondkruip aan minuscuul gedierte!' Maar onlangs ging hij dus voor het laatst. Het was nu echt niet meer verantwoord. Hij krijgt zijn benen op die stenen niet meer naast elkaar. 'En? Iets gevangen?' vroeg ik nadat ik met hem had meegesomberd om de ouderdom.

'Wat gebeurde was symbolisch. Ik had een enorme barbeel aan de haak en die trok mij zo voorover, ik moest de hengel loslaten, en daar verdween-ie onder water. Vis weg, hengel weg, alsof dat beest mij zeggen wilde: stop nu eindelijk maar met vissen.'

'Dus dat was dan de allerlaatste keer?' vroeg ik. Mijn vader sloeg zijn ogen neer en pulkte aan zijn nagels. 'Nou', zei hij, 'voorlopig.'

Hugo Jetten

HALFVOL

STADSLICHT

fotograaf ▶ Stan Payne
datum ▶ 1948
collectie ▶ Pikes Peak Library

Tijd

Fotografie is een handige kunstvorm om het begrip *tijd* eens wat aanschouwelijker te maken. Want wat zien we als we naar deze opname kijken?

Een touwtje en twee heren. Vaders misschien, maar het kan ook zijn dat één van de twee de fotograaf zelf is. In dat geval hanteert die de zelfontspanner en is de ander stand-by om de belichtingstijd te regelen. En die sluitertijd was ongetwijfeld kort want iedereen is haarscherp vastgelegd, terwijl een scène als deze wellicht om gebibber vraagt.

Van de gestrekte arm links in beeld weten we bijvoorbeeld dat het uithoudingsvermogen in de tijd beperkt is, zo'n ongemakkelijke houding houdt zelfs geen vader langer dan een paar minuten vol. Dat ervaart iedere kijker, daarvoor hoeft die arm heus niet trillend onscherp in beeld te zijn.

Foto's kunnen de werkelijkheid inhalen, waardoor we dingen zien gebeuren die er helemaal niet op staan. Dat is het mooie van zo'n afdruk, van de fotografie.

Qua tijd is het duidelijk dat het fotomoment voor de man rechts een kwestie van seconden zal zijn, dat is hij zich volledig bewust en daarom lacht hij zo ontspannen. Het vermoeden rijst dat hij de fotograaf is, de man die de situatie geheel onder controle heeft. En nu maar afwachten. Misschien kan hij in die tijd zelfs nog een extra opname maken en dan 't liefst zonder flits, want wat is die slagschaduw genadeloos lelijk. Hoefde de baby ook niet van het flitslicht te schrikken, die kan gewoon blijven hangen.

K. WISPELAER